

נספח

מכתב על קדושי בלויש

לר' עובדיהו בן הרב ר' מכיר

Biblioteca Palatina, Parma:

Ms. de Rossi 563/9

fol. 91a-92a

שמעון נגידי עמים והאזינו יושבי חלד ודעו וראו מכתב מעדה הקדושה בעיר
בלויש במלכות צרפת קרית פועלי און עקובה מרם נקיים שנידונו על קידוש השם f. 91^a
על לא חמס בכפיהם. נקמות ינקום דמם במהרה.
ויהי ברביעי בעשרים יום לסיון שנת ארבעת אלפים ותשע מאות ושלשים ואחד
ליצירת בראשית ושנת אלף ומאה ושלש לחורבן טיטוס ושם עמלק בן עשו עולה 5
בגימטרי' כהמן בן המרתא האגני וכמו כן טיטוס הרשע וכמוהו טיבוט בן טיבוט
הצורר וחשבון טיבאט עולה לשלשים ואחד פרט של בריאת עולם וכאשר עשה נקמה
מהמן ומטיטוס כן יעשה נקמה מטיבאט במהרה בימינו.
כמו זו גזירה לא נעשה בימינו ואבותינו לא ספרו לנו ועליה לבניכם ספרו ובניכם
לדור אחר. ואני עובדיהו בן הרב ר' מכיר בן הזקן ר' עובדיהו שמתו זכרונם 10
ותומתם ויושרם וצרותם לטוטפות יפות בין שני עיניי וכצמדי זהב מוזהב על
זרועיי וקדושתם וענותם על לוח לבי תיכתב זאת לדור אחרון למען ספר ייחוד
קדושי עליון גברים וגבירות זקנים וזקינות בחורים ובתולות קדשו השם הנכבד כי

מכתב זה הודפס בה ש מ ט ו ת (מטעם כמוס עמדי, כל מטעמי צנוורה) ע"י אברהם ברלינר
ז"ל בקונטרס קינות וסליחות מכ"י (עמ' 11-12) שנספח אל ס' קבץ על יד
שנה ג' (תרמ"ז). משם העתיקו גם א. מ. הברמן, ס' גזירות אשכנז וצרפת, ירושלים
תש"ו, עמ' רנ"ח-רנ"ט. וראוייה התעודה היקרה שתתפרסם בשלימותה ובלא דילוגים
מכ"י יחיד אשר בפארמה (מ' 9-563 סי' ק"ג דף צ"א ע"א ו"ב ודף צ"ב ע"א. עי'
(Ms. Codices Hebraici biblioth. I. B. de Rossi, Parma 1803, vol. II, pp. 85b ff.).
היה נא לרצון לחברנו החביב הפרופ' מרדכי מ. קפלן, יצרהו צורו וגואלו, שנתו יגביר ויברך
פעלו, ושחם בהרמת היהדות, וחזה נחמה לירושלם ולישראל פדות.

1 ב[רלינר] נגידים 3 ה[נברמן] אל נקמות, עדה'כ תהל' צ"ד א' 4 כ"י ברביעית
5 ה ליצירה בראשית שנת 6 כ"י ספק בן טיבולט, ספק בן טיבוט, ובגליון
הגה טיבא או טיבא [ט]. 7 כ"י וחשבון טיבוט 10 ב ה לדור אחרון
11 כ"י ונצירותם (כל' טעה הסופר באות שנייה וחזר וכתב). ה שתי עיני 13 ב ה גבירים

1 תהל' מ"ט ב'. ש"א י"ב י"ו. 2 הושע ו' ט'. 3 איוב ט"ז י"ז. 7-9 עמלק בן עשו
בנימ' תרס"ח, וכן טיטוס הרשע בנימ' תרס"ט. ואולי נשתבש השאר (טבולט בן טבולט
הצורר בנימ' תרס"ה?) חשבון טיבאט עולה ל"א. 9 תהל' מ"ד ב'. יואל א' ג'.
10 יש' נ"ז ח'. 11 שמות י"ג ט"ו. יחו' כ"ג מ"ב. 12 משלי ז' ג'. תהל' ק"ב י"ט.

מה שלא ספרו לנו אבותינו וגם לא הוער שמענו וראינו מעם קודש שנשרפו ונדונו למשפט מעוקל וניספו בלא דין ובלא דברים בלי פשע וקברם נתנו רשעים ואשם שמו נפשם ותשורה לנותן הנשמה ומרמה לא נמצא בפיהם ולא עשו כבוד למחסי כזב וסוחר שקר אך באמונה הקילו האומר לאביו לא ראיתיו וזו אחת משתי זונות אמ' היא אמו וחטאתם לא// תימחה על כן נקרא שמה מרה וחרפת בנות אדם f. 91b

ובעוונתנו את בנה המת השכיבה בחיק הארץ על פני ההיכל הנמוך בחטאינו. ואלה האנשים והנשים אשר יקומו לחיי עד צדיקי' וטובים צרופים ככסף ובחונים כזהב לא המירו כבודם החי בקילקלון המת כי אמרו הקדושים אין זר אתנו ואם יגורו המושלים באו חשבון אם למסים וארנוניות הדין לשמור פי מלכים ולדבר תחנונים ולחלות לצור בצרתם לחננם ולרחמם לפני שוביהם להקל מעליהם כאשר יענישו אנשי ארצם. אך כאשר לבבם לרעה ויעלה על לב בליעל להשכיח שם הבורא לפתות יריאיו בהסתות מרוחם להכחיש טהורים ליראם ולבהלם ולטמאם בטנפת ציאתו לא רוחץ לבושת ערות אמו, והברורים יענו ערות בדיבור שגור בפיהם בחרי אף לאמר קול רם בפנים זקופות בהר י"י יראה. והיה האיש אשר יבחר י"י הוא הקדוש ולא נחוש אל שקריכם ולהבליכם כי אתם והכלבים שוים ואנחנו נחזיק במעוונתו ויתנו הצאן פניהם אל עקוד. ומכסם לי"י שלשים ושתים נפש העקודים ככבשים בני שנה וארבעה עשר תמימים והבכורות עקודות ככבשות בנות שלשה וחמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן נפשותם מלהט יום הבא על הייחוד ויראת אלהי אבותם והביטו לצורם ולא הכירו אלהי נכר להורות בני ישראל לשמור תורת

2 ב ה וקברים 3 ב ה לנפשם 6-3 ב ה ליתא ולא עשו וכ' עד הנמוך בחטאינו. 8 ב ה ליתא החי... המת 9 כ"י ממסים וארנוניות, והגהתי ע"פ שהש"ר ב' י"ד ומדרש תהלים כ"ח עמ' 229. ב ה ומסים וארנוניות 11 ב ה לבבם הרע ויעלה לב 12 ב ה יראיו להם. כ"י יריאיו והסי, והוא שבוש תחלת התיבה שלאחריה: בהסתות 13-12 ב ה ליתא ולטמאם וכ' עד ערות אמו. 13 בדיבור סגור, והוגה מעל לאות ובגליון: שגור. 15 ב ה והכלבים שנים 19 ב ה לצור

2 חבק' א' ד'. משלי י"ג כ"ג. כתובות ט' א'. איוב ל"ג ט'. אולי צ"ל: את רשעים? יש' נ"ג ט'. עי' נ"ש=הברמן עמ' קמ"ד: ולקבורה לא נתנו בעוונותינו הרבים". 3 יש' נ"ג י'. שם מ"ב ה'. שם נ"ג ט'. 4 וסוחר שקר: קשה להלמו. לא נראה לי לפרשו כאילו הקילו את סחר השקר או סוחר השקר בעניני אמונה. אולי צ"ל וסיתר שקר, עדה"כ יש' כ"ח ט"ו, שמנו כזב מחסנו ובשקר נסתרנו", ושם כ"ח י"ז: "מחסה כזב וסתר". תהל' קי"ט קי"ג, סחרי ומגני". (ושם צ"א ד', צנה וסחרה"?) אך באמונה: אולי חסר משהו? עדה"כ תהל' פ"ט ל"ד או שם ל"ג ד'? הקילו עי' יחו' כ"ב ז'. האומר דב' ל"ג ט'. משתי זונות: מ"א ג' ט"ו. עי' פס"ר הוצ' רמא"ש דף ק' סע"ב: ברא דזניתא. עי' תולדות ישו (REJ, 61, 127 sqq.; 72, 28 sqq.) ורל"ג גינצבורג, גנזי שכטר ח"א עמ' 324 ואילך. היש כאן פרטי מסורת מיוחדת? 5 תהל' ק"ט י"ד. שמות ט"ו כ"ג. יחו' ט"ו נ"ו. 6 מ"א ג' כ'. יחו' מ"ג י"ד. זכר' י"ד ד' עי' שמואל קרויס ז"ל, גלגלחא ושאר עניני קבר ישו, ס' קלוזנר, ת"א תרצ"ו, עמ' 142 ואילך. 7 דנ' י"ב ב', ושם י"א ל"ה, זכר' י"ג ט'. 8 ירמ' ב' י"א. מ"א ג' י"ח. 9 במדבר כ"א כ"ז ועי' ב"ב דף ע"ח ע"ב. קהלת ח' ב' ומדרש שהש"ר ב' י"ד והמקבילות, עי' לעיל פרק ה', הערות 8-10. 10 משלי י"ח כ"ג. מ"ב י"ג כ"ג. תהל' ק"ו מ"ו. יונה א' ה'. 11 דהי"ב ל"ו ג'. דב' ט"ו ט'. ירמ' כ"ג כ"ז. 12 דהי"ב ל"ב י"ח. 13 משלי ל' י"ב. ש"א כ' ל'. דהי"א ז' מ'. 14 בר' כ"ב י"ד. במדבר ט"ז ז'. 15 ויק"ר ס"פ ל"ג והמקבילות, עי' לעיל פרק ה', הערה 8. 16 דנ' י"א א'. ירמ' ט"ו י"ט. בר' ל' מ'. במדבר ל"א מ'. 17 במדבר כ"ט י"ג. 18 יבמות א' א'. מלאכי ג' י"ט. 19 יש' נ"א א'. דנ' י"א ל"ט.

י"י ומצוותיו ודברי חכמים ותורותם להיות שפוטים במיתת קשה שלא יעברו חוקות
 עולם ודבר אלהינו ואמר פיו לנצור ושבועתו הזהירו הצופים וציוו לישר' לקיים
 עליהם למען תזכרנה צדקותיהן ולא יכירו שוע ולא ישאו פני שרים ומושלי במלכות
 ללמוד בני יהודה קשות כארשת שפתם לחליק בעדות נאמנה ולנטוש מאחרי ההבל
 תעתועים אשר לא יועילו ולזאת יחרד כל לב איש ואלי יאספו כל ירא וחרד 5
 ויודע ספר ומדברי צחות איש אל רעהו יחקרו ולאחיו יאמר חזק לספר בכל מקום
 בכתב ובעל פה לפני כל יצור קצוב יושר דברי אמת חרות על לוח לבות לזכרון
 לדור אחרון בכל מושבות ישר' להראות יום פעולת אחרייתם עוצם אהבה לבוראם
 ועושים כי מדבוק גדול וחיבור ליראתו סבלו בגלות זה המשא // ולא שקרו בריתו f. 92^c
 ולהם יקרא אילי הצדק בנים לא ישקרו. ונדבה בעורם ודמם כעל מזבח ובחרו להם 10
 אל אחר. וככלב המת והורתו שילדתו זנחו והכלימו. על כן גבורי החיל ילמדון
 בניהם איש ללשונו בכל עיר ומדינה דברים אילו וזכרם לא יסוף מזרעם.

1 ב ב ותורותיו.. במיתה 2 ב ב ואמרי פיו 3 ב ב עליהם לא תזכרנה
 4 ב ב בארשת שפתם לחלוק 7 ב ב קצוב אשר דברי 10 ב ב ולהם יקראו
 11 ב ב ליחא וככלב וכ' עד והכלימו.

3 יחו' י"ח כ"ד. איוב ל"ד י"ט. 4 ש"ב א' י"ח. תהלי' כ"א ג'. ירמ' ל"ז י"ב (איוב ל"ט י"ז).
 תהלי' י"ט ח'. 5 ירמ' ב' ה'. שם ב' ח'. שם י' ט"ו. איוב ל"ז א'. עזרא ט' ד'. 6 יש'
 כ"ט י"א. שם ל"ב ד'. שם מ"א ו'. 7 קהלת י"ב י'. ירמ' י"ז א'. 8 תה' ק"ב י"ט.
 9 תהלי' מ"ד י"ח. 10 יש' ס"א ג', ושם ס"ג ח'. 11 ש"א כ"ד ט"ו ותהלי' מ"ד י'. ואולי
 שיעורו: וככלב זנחו והכלימו המת והורתו. 12 דב' ד' י'. בר' י' ה'. אסתר ט' כ"ח.